

Användningen av läkemedlen Tessie® för stressade hundar och Bonqat® för stressade katter vid klinikbesök

En enkätstudie om djurhälsopersonalens och djurägares upplevelser

Tara Cederberg & Vilma Ewaldh Ragnarsson

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakultet för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Djursjukskötarpogrammet
Uppsala 2025

Användningen av läkemedlen Tessie® för stressade hundar och Bonqat® för stressade katter vid klinikbesök. En enkätstudie om djurhälsopersonalens och djurägares upplevelse

The usage of Tessie® on stressed dogs and Bonqat® on stressed cats during veterinary visits. A survey study about animal healthcare professionals and owners experience

Tara Cederberg & Vilma Ewaldh Ragnarsson

Handledare:	Hanna Fischer, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för kliniska vetenskaper
Examinator:	Rebecka Westin, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen tillämpad husdjursvetenskap och välfärd; husdjurens miljö och hälsa
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod:	EX0994
Program/utbildning:	Djursjukskötarprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för kliniska vetenskaper
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2025
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Nyckelord:	Aggression, Bonqat®, djuromvårdnad, djurvälfärd, hund, katt, pregabalin, rädsla, stress, tasipimidin, Tessie®, veterinärbesök

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för kliniska vetenskaper

Djuromvårdnad

Sammanfattning

Prevalensen av stress och ångest är ofta förekommande hos både hundar och katter vid veterinärbesök. Stress kan i sin tur medföra både fysiologiska förändringar samt ha en psykologisk påverkan på djuret. Till följd av stress kan både hundar och katter utveckla ett utåtagerande beteende, vilket kan öka risken för skador på både djurhälsopersonal och djurägare samt djuret själv. För att lindra stress och ångest inför veterinärbesök, kan olika lugnande och ångestdämpande läkemedel användas. De läkemedel som undersökts i detta kandidatarbete är; Bonqat® och Tessie®. Bonqat® innehåller den aktiva substansen pregabalin, och medför en lugnande och ångestdämpande effekt hos katter. Hundar kan få en liknande lugnande och ångestdämpande effekt av läkemedlet Tessie®, innehållande den aktiva substansen tasipimidin. Syftet med detta kandidatarbete var att undersöka djurhälsopersonalens och djurägars upplevelser om användningen av de lugnande läkemedlen Tessie® och Bonqat®. En litteraturinsamling, följt av en enkätstudie utfördes för sammanställning av resultatet. En internetbaserad enkätundersökning distribuerades ut till olika veterinärkliniker samt via forum riktade till djurägare i Sverige. Enkätstudien samlade in totalt 65 slutförda svar, varav 73 % var djurhälsopersonal och 27 % var djurägare. Majoriteten av respondenterna uppgav i enkäten att både hundar och katter ofta är stressade vid klinikbesök. Upplevelsen av användningen av både Tessie® och Bonqat® är i allmänhet bra bland respondenterna och största delen av respondenterna kommer troligen att använda Tessie® eller Bonqat® igen. Respondenterna fick gradera upplevelsen av stress och rädsla hos djuren och hur detta påverkar klinikbesök, både före och under användningen av Bonqat® eller Tessie®. Över lag fanns en upplevelse av god effekt mot stress och rädsla vid användningen av dessa läkemedel. Denna gradering tyder på att dessa lugnande läkemedel har en god effekt på stressade och rädda djur, vilket underlättar veterinärmedicinska undersökningar och behandlingar av djuret. Att patienter går att undersöka och behandla vid ett klinikbesök är centralt inom veterinärmedicin och essentiellt för en god djuromvårdnad och djurvälfärd. Resultatet i detta arbete har påvisat den kliniska relevans som finns inom detta ämne, och betonar nödvändigheten för ytterligare forskning. Fler studier behövs för att stärka det vetenskapliga belägget kring detta ämne, och på så sätt öka prevalensen av användningen av lugnande läkemedel inför klinikbesök för en ökad djurvälfärd inom veterinärvården.

Nyckelord: Aggression, Bonqat®, djuromvårdnad, djurvälfärd, hund, katt, pregabalin, rädsla, stress, tasipimidin, Tessie®, veterinärbesök

Abstract

The prevalence of stress and anxiety is common in both dogs and cats during veterinary visits. Stress can cause both physiological changes and have a psychological impact on the animal. As a result of stress, both dogs and cats can develop aggressive behavior, which can increase the risk of injury to both animal health personnel and animal owners, as well as the animal itself. To relieve stress and anxiety before veterinary visits, various sedative and anti-anxiety medications can be used. The medications investigated in this thesis are; Bonqat® and Tessie®. Bonqat® contains the active substance pregabalin and has a sedative and anti-anxiety effect in cats. Dogs can experience a similar sedative and anti-anxiety effect from the drug Tessie®, which contains the active substance tasipimidine. The purpose of this thesis was to investigate the experiences of animal health personnel and animal owners regarding the use of the sedative drugs Tessie® and Bonqat®. A compilation of literature, followed by a questionnaire study, was conducted to compile the results. An internet-based survey was distributed to various veterinary clinics and forums dedicated for pet owners in Sweden. The survey collected a total of 65 completed responses, of which 73 % were animal health professionals and 27 % were pet owners. The majority of respondents stated in the survey that both dogs and cats are often stressed during veterinary visits. The experience of using both Tessie® and Bonqat® is generally good among respondents and most respondents will probably use Tessie® or Bonqat® again. Respondents were asked to rate the experience of stress and fear in the animals and how this affected clinic visits, both before and during the use of Bonqat® or Tessie®. Overall, the perception was good regarding the effect against stress and fear when using these drugs. This rating indicates that sedative drugs have a good effect on stressed and fearful animals, which facilitates veterinary medical examinations and treatments of the animal. To be able to examine and perform treatments on patients during a veterinary visit is crucial in veterinary medicine and essential for a good animal care and animal welfare. The results of this study have demonstrated the clinical relevance that exists in this topic and emphasize the necessity for further research. More studies are needed to strengthen the scientific evidence on this topic, and thus increase the prevalence of the use of sedative medications before clinic visits to increase animal welfare in veterinary medicine.

Keywords: Aggression, animal care, animal welfare, Bonqat®, cat, dog, fear, pregabalin, stress, tasipimidin, Tessie®, veterinary visit

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	7
Figurförteckning.....	8
1. Inledning	9
1.1. Syfte	10
1.2. Frågeställning	10
2. Bakgrund	11
2.1. Stress	11
2.2. Tecken på stress och ångest	11
2.3. Tessie®	12
2.4. Bonqat®	13
3. Material & metod	15
3.1. Litteratursammanställning.....	15
3.2. Enkätstudie	15
3.2.1. Utformning av enkät	15
3.2.2. Distribution.....	16
4. Resultat	17
4.1. Djurhälsopersonal	18
4.2. Djurägare	19
4.3. Tessie®	19
4.4. Bonqat®	23
4.5. Övriga kommentarer	28
5. Diskussion	29
5.1. Resultatdiskussion	29
5.2. Metoddiskussion	31
6. Konklusion	34
Referenser	35
Tack 38	
Bilaga 1.....	39
Bilaga 2.....	45

Tabellförteckning

Tabell 1. Övriga kommentarer kring läkemedlen som djurhälsopersonal och djurägare angett som fritextsvar i slutet av enkäten (n = 11).	28
---	----

Figurförteckning

Figur 1. Fördelning av djurhälsopersonal och djurägare i studien. (n = 83).....	17
Figur 2. Vilket läkemedel och djurslag djurhälsopersonal eller djurägare angivit att de har erfarenhet av. (n = 81)	17
Figur 3. Hur ofta upplever djurhälsopersonal att hundar är stressade vid klinikbesök (n = 58).....	18
Figur 4. Hur ofta upplever djurhälsopersonal att katter är stressade vid klinikbesök (n = 58).....	18
Figur 5. Hur ofta anser djurägare att deras djur upplever stress vid klinikbesök? (n = 13).	19
Figur 6. I vilken grad anser djurhälsopersonal och djurägare att stress och/eller rädsla hos hunden/hundar påverkar veterinärbesök utan användning av Tessie®? (n = 45).....	20
Figur 7. I vilken grad anser djurhälsopersonal och djurägare att stress och/eller rädsla hos hunden/hundar påverkar veterinärbesök vid användningen av Tessie® (n = 40).....	20
Figur 8. Gradering av djurhälsopersonalens och djurägars upplevelse av användningen av Tessie® (n = 40).	21
Figur 9. Andelen av djurhälsopersonal och djurägare som har upplevt negativa biverkningar eller nackdelar med Tessie® (n = 38).	22
Figur 10. Andelen djurhälsopersonal och djurägare som upplevt fördelar med Tessie® (n = 38).....	23
Figur 11. I vilken grad anser djurhälsopersonal och djurägare att stress och/eller rädsla hos katten/katter påverkar veterinärbesök utan användningen av Bonqat® (n = 54).....	24
Figur 12. I vilken grad anser djurhälsopersonal och djurägare att stress och/eller rädsla hos katten/katter påverkar veterinärbesök vid användningen av Bonqat® (n = 52).	24
Figur 13. Gradering av djurhälsopersonalens och djurägars upplevelse av användningen av Bonqat® (n = 51).	25
Figur 14. Andelen djurhälsopersonal och djurägare som upplevt negativa biverkningar eller nackdelar med Bonqat® (n = 48).	26
Figur 15. Andelen djurhälsopersonal och djurägare som upplevt fördelar med Bonqat® (n = 47).....	27

1. Inledning

Både hundar och katter kan uppleva stress och rädsla vid besök hos veterinären. Den veterinärkliniska miljön är en orsak till ångest och stress hos katter, vilket resulterar i förhöjt blodtryck, hjärtfrekvens och andningsfrekvens (Quimby et al. 2011). Stressen som katter utsätts för vid veterinärbesök kan försvåra framtida besök, men kan även försämra katters tolerans vid till exempel transport eller andra liknande situationer (Mariti et al. 2016). Kattägare har även uttryckt motvillighet att ta sin katt till veterinären på grund av den stress som både katten och djurägaren upplever under transporten till kliniken och under veterinärbesöket (Volk et al. 2011). Stressen och ångesten katter upplever kan även leda till aggressivitet riktad mot djurhälsopersonal eller djurägare (Mariti et al. 2016).

Även hundar kan drabbas av stress orsakat av den veterinärmedicinska miljön (Mariti et al. 2015). På samma sätt som katter kan hundar till följd av stress utveckla aggressivitet som en försvarsmekanism, vilket ökar risken för skador på djurhälsopersonal, djurägare och för hunden själv (Edward et al. 2019). Stressen som hundar kan drabbas av vid veterinärmedicinska besök kan liksom för katter även leda till fysiologiska förändringar, där bland annat förhöjt blodtryck uppvisats (Soares et al. 2012).

I en intervjustudie gjord av Volk et al. (2011) berättade flera djurägare att veterinärbesök kan vara mycket stressande för djuret redan innan ankomst till kliniken och att stressen kan fortgå i flera dagar efter besöket. Vidare uttryckte djurägarna att det fanns en förhoppning om att slippa de svårigheter som vanligtvis förekommer vid veterinärbesök (Volk et al. 2011).

Inför veterinärbesöket kan det i vissa fall bli aktuellt att använda olika lugnande och ångestdämpande läkemedel för att lindra svår stress och rädsla som djuret upplever (SLU Universitetsdjursjukhuset 2025). Detta kandidatarbete fokuserar på användningen av de lugnande läkemedlen Tessie® med den aktiva substansen tasipimidin och Bonqat® med den aktiva substansen pregabalin. Denna enkätstudie, inför kandidatexamen inom djuromvårdnad, kommer att undersöka djurägares och djurhälsopersonalens upplevelse kring användandet av de lugnande läkemedlen Tessie® och Bonqat® till stressade hundar och katter.

1.1. Syfte

Syftet med denna enkätstudie är att undersöka djurägares och djurhälsopersonalens upplevelse kring användandet av de lugnande läkemedel Tessie® och Bonqat® till stressade hundar och katter.

1.2. Frågeställning

Vad är djurägares och djurhälsopersonalens upplevelse av användningen av de lugnande läkemedeln Tessie® för stressade hundar eller Bonqat® för stressade katter vid klinikbesök?

2. Bakgrund

2.1. Stress

Sjaastad et al. (2016) definierar begreppet stress som en faktor av potentiell eller faktisk påverkan på kroppens homeostas. Stress kan uppstå till följd av till exempel smärta, fysisk skada, kyla eller psykisk belastning (Sjaastad et al. 2016).

En stressrespons inleds genom att det centrala nervsystemet uppfattar ett hot, detta hot triggar sedan i gång ett biologiskt svar från det centrala nervsystemet enligt Moberg (2000). Det centrala nervsystemets biologiska svar innefattas av fyra olika typer av biologiska försvar: beteendemässiga försvaret, immunförsvaret, svar från det autonoma nervsystemet samt neuroendokrina svar (Moberg 2000). Vidare skriver författaren att det beteendemässiga försvaret initialt förekommer vid en stressrespons, här kan djuret yttra de första tecknen att de upplever fara eller till exempel försöka fly för att undkomma faran. Därefter inleds ett biologiskt svar från det autonoma nervsystemet, vilket påverkar både det kardiovaskulära systemet, gastrointestinala systemet, exokrina systemet samt binjuremärken (Moberg 2000). Påverkan på dessa system resulterar i förändringar av hjärtfrekvens, blodtryck samt förändringar i den gastrointestinala aktiviteten (Moberg 2000).

Vid stress aktiveras även det sympatiska nervsystemet vilket är en del av det autonoma nervsystemet (Sjaastad et al. 2016). Till följd av detta ökar utsöndringen av glukokortikoider och katekolaminer. Vidare ökar sekretionen av dessa hormoner glukoskoncentrationen i blodet. Aktivering av det sympatiska nervsystemet ökar även syretillförseln genom utvidgning av bronker och en förhöjd andningsfrekvens (Sjaastad et al. 2016).

Moberg (2000) upplyser att det autonoma nervsystemets svar oftast är kortvarigt och att det inte kan påverka djuren långvarigt, däremot kan det neuroendokrina svaret ge långvariga konsekvenser. Neuroendokrina systemet kan av stress ge långvarig påverkan på immunförsvaret, reproduktionen, metabolismen och beteende (Moberg 2000).

2.2. Tecken på stress och ångest

Det finns ett flertal tecken som kan tyda på stress och ångest hos hund och katt. I en studie av Korpivaara et al. (2022) framgick det att i svåra fall var de vanligaste tecknen på akut ångest hos hund rastlöshet, vokalisering, hässjning och destruktivt beteende. Till följd av stress kan hundar även som försvarsmekanism utveckla aggressivitet (Edward et al. 2019).

I en enkätstudie av Mariti et al. (2017) fick 194 kattägare själva svara på vilka beteenden som vanligen kunde ses hos deras katter vid stress. Djurägarna svarade att aggression, urinering, defektering, överdrivet putsande, vokalisation, bakåtvända öron, hässjande, att katterna gömmer sig, håller svansen nedåt och nära kroppen samt dilaterade pupiller var beteenden som ofta kunde yttra sig vid stress (Mariti et al. 2017). Stress kan även resultera i fysiologiska förändringar, som bland annat förhöjd hjärtfrekvens, förhöjt blodtryck (Moberg 2000) samt förhöjd andningsfrekvens (Sjaastad et al. 2016).

2.3. Tessie®

Tessie® är ett läkemedel avsedd för hund som används för att kortvarigt lindra stress och rädsla (FASS Djurläkemedel u.å.c). Läkemedlet kan användas vid situationer som utlöser oro och rädsla hos hund som till exempel vid veterinärbesök (Läkemedelsverket 2022b). Tessie® innehåller den aktiva substansen tasipimidin, som är en alfa-2-adrenoceptoragonist (FASS Djurläkemedel u.å.c). En alfa-2-adrenoceptoragonist motverkar frisättningen av noradrenalin i kroppen och blockerar skrämselreflexen, vilket motverkar upphetsning (FASS Djurläkemedel u.å.c). Tasipimidin har en anxiolytisk verkan (FASS Djurläkemedel u.å.c), vilket innebär en lugnande och ångestdämpande effekt (Nationalencyklopedin u.å.a). Farmakologiska effekter som alfa-2-adrenoceptoragonister medierar är bland annat analgesi och sederande samt sänkning av blodtryck och hjärtfrekvens (FASS Djurläkemedel u.å.c). Enligt Läkemedelsverket (2022b) är Tessie® ett nytt läkemedel som godkändes 2021. Tidigare har läkemedlet Sileo® innehållande dexmedetomidin använts av djurägare hemma för att lindra ångest och rädsla hos hund (Läkemedelsverket 2022b). Även Masson et al. (2024) framför att dexmedetomidin tidigare var den enda licensierade alfa-2-adrenoceptoragonisten inom veterinärmedicin, men nyligen har tasipimidin tillkommit som ett alternativ inom denna läkemedelsgrupp.

Tessie® administreras oralt och har ofta effekt inom en timme (FASS Djurläkemedel u.å.c). Däremot framkommer det även att individuella skillnader uppkommer i hur länge durationen av läkemedlet varar, men effekten har visat sig kunna vara i upp till tre timmar eller mer. Mycket vanliga biverkningar som kan förekomma vid användning av Tessie® är kräkningar och letargi (FASS Djurläkemedel u.å.c). Förutom dessa är vanliga biverkningar beteendestörningar, ataxi, sederande, illamående, polydipsi, gastroenterit, diarré, urininkontinens, sömnhet, bleka slemhinnor, leukopeni, anorexi och överkänslighetsreaktioner. FASS djurläkemedel (u.å.c) upplyser även att läkemedlet inte bör användas under dräktighet och laktation eftersom det inte är fastställt att det är säkert att använda detta läkemedel under dessa tillstånd. Enligt Jordbruksverket (2023) behövs en klinisk undersökning av djuret utföras av veterinär innan receptförskrivning.

I en studie av Korpivaara et al. (2022) studerades effekten av tasipimidin för lindring av akut ångest i samband med att ägaren lämnar hunden. I studien inkluderades tolv kliniskt friska privatägda hundar med historia av

separationsångest. Studien bestod av tre behandlingsperioder på fyra dagar följt av fyra dagars uppföljningsperiod utan behandling. Alla hundar fick olika behandlingar under varje period i en randomiserad ordning (Korpivaara et al. 2022). Under behandlingsperioden i studien administrerades oralt en dos tasipimidin 10 µg/kg, 30 µg/kg eller placebo under fyra på varandra följande dagar. Behandlingen administrerades en gång om dagen och en timme innan ägarens avgång (Korpivaara et al. 2022). Effekten av behandlingen och tecken på separationsångest hos hundarna bedömdes sedan av ägaren med hjälp av videoinspelningar. Studien av Korpivaara et al. (2022) påvisade att tasipimidin 30 µg/kg effektivt lindrade akut ångest hos hundar i samband med ägarens avgång. Det framgick även att majoriteten av djurägarna i studien upplevde att läkemedlet var lätt att använda och inga allvarliga incidenter rapporterades.

Effekten av tasipimidin har även undersökts i en studie av Kästner et al. (2024). Syftet med studien var att utvärdera effekten av tasipimidin på beteende vid hantering av hund för placering av kateter samt effekten på mängden propofol och isofluran som går åt vid anestesi. En grupp av sju beaglar genomgick vardera fyra behandlingar före induktion med propofol. Behandlingarna som varje hund i studien genomgick var placebo, tasipimidin 30 µg/kg, tasipimidin 30 µg/kg efterföljt av metadon 0,2 mg/kg samt tasipimidin 30 µg/kg efterföljt av metadon 0,2 mg/kg och dexmedetomidin 1 µg/kg. I resultatet i studien av Kästner et al. (2024) framgick det att tasipimidin inducerade endast milda tecken av sedering som inte ledde till mätbara skillnader i tolerans hos hundarna eller skillnader vid placering av kateter på beaglarna. Däremot påvisade studien att tasipimidin minskade behovet av mängden propofol och isofluran. Tillsatsen av metadon eller metadon och dexmedetomidin utöver tasipimidin minskade dock behovet av propofol och isofluran ytterligare (Kästner et al. 2024).

2.4. Bonqat®

På katt kan läkemedlet Bonqat® användas för lindring av akut ångest och rädsla i samband med veterinärbesök (Läkemedelsverket 2022a). Bonqat® innehåller den aktiva substansen pregabalin som binder till alfa2-deltaprotein hos kalciumkanaler i centrala nervsystemet (FASS djurläkemedel u.å.a). Vidare resulterar detta i en utsöndring av glutamat och monoaminergiska signalsubstanser. Glutamat är en signalsubstans som verkar excitatoriskt och ökar signalöverföringen mellan nervceller, vilket utgör den till en viktig komponent för inläring och minne (FASS djurläkemedel u.å.a). Enligt Nationalencyklopedin (u.å.b) är monoaminer en grupp av signalämnen, i endokrina celler samt nervceller, som verkar både i och utanför hjärnan. Monoaminerga signalämnen innefattas bland annat av signalsubstanserna dopamin, serotonin och noradrenalin samt hormonet adrenalin (Nationalencyklopedin u.å.b). Dessa signalämnen har en viktig roll i reglering av sinnesstämning, smärtupplevelse, kardiovaskulära systemet samt det respiratoriska systemet (Nationalencyklopedin u.å.b). Utsöndringen av dessa signalsubstanser kan därför resultera i en anxiolytisk verkan vid användningen av Bonqat® (FASS

djurläkemedel u.å.a). En anxiolytisk verkan innebär en lugnande och ångestdämpande effekt (Nationalencyklopedin u.å.a).

I en randomiserad kontrollstudie av Zohar et al. (2008) studerades effekten av den aktiva substansen pregabalin på råttor som uppvisat symptom på trauma och ångest. Råttorna delades in i åtta olika grupper, fyra av grupperna fick pregabalin medan resterande fyra inte fick pregabalin. Beteenden som utvärderades var frysbeteende, beteendemönster i en konstruerad labyrint, till exempel duration i olika delar av konstruktionen samt mängden utforskande beteende. Även råttornas skrämselfrysrespons och habitation för skrämmande ljud utvärderades (Zohar et al. 2008).

Studiens resultat visade god dämpande effekt av ångest symptom vid korttidsbehandling, men visade inte några förebyggande effekter vid långtidsanvändning (Zohar et al. 2008). En liknande ångestdämpande effekt visades även på katter i en blindad och randomiserad crossoverstudie gjord av Lamminen et al. (2021). De 209 katter som ingick i studien blev randomiserat indelade i två grupper, gruppen innehållande 108 katter blev tilldelad pregabalin medan de övriga 101 katterna användes som kontrollgrupp och blev tilldelad placebo. Djurägarna i studien fick i uppgift att administrera läkemedlet 90 minuter innan stressmomentet, i form av transport i bur. Djurägarna fick sedan bedöma effekten av läkemedlet genom tilldelade skalor, även en utomstående person fick genom videoinspelningar göra en egen bedömning av kattens beteende. Skalorna kategoriserade effekten av läkemedlet genom olika definitioner av verkan, till exempel värre, ingen effekt, någon effekt, god effekt till utmärkt effekt. Resultatet i studien visade att engångsdos av pregabalin gav god ångestdämpande effekt och en ökad välfärd samt en ökad tolerans för transport hos katten (Lamminen et al. 2021).

Bonqat® ska ges oralt, en timme och 30 minuter innan transport till veterinärklinik. Läkemedlet kan antingen ges direkt i munnen eller blandas med en liten mängd foder (Läkemedelsverket 2022a). Effekten varar i cirka sju timmar efter administrering (FASS djurläkemedel u.å.a). En klinisk undersökning av djuret behöver utföras av veterinär innan förskrivning av recept (Jordbruksverket 2023). Enligt FASS djurläkemedel (u.å.a) är letargi, onormal proprioception, ataxi och kräkningar vanliga biverkningar som kan ses vid användning av Bonqat®. Vidare på FASS står det att muskeldarrningar, anorexi, pupilldilatation, viktnedgång och leukopeni har rapporterats som mindre vanliga biverkningar (FASS djurläkemedel u.å.a). I den tidigare nämnda crossoverstudien av Lamminen et al. (2021) där 108 katter fick en dos av pregabalin rapporterades endast ett fåtal fall av biverkningar, där de vanligaste biverkningarna som sågs var lindrig ataxi och trötthet.

Bonqat® blev 2021 det första godkända läkemedel för lindring av rädsla och ångest hos katt som kan användas inför veterinärbesök (Läkemedelsverket 2022a). Ett läkemedel med liknande ångestdämpande effekter och som även kan användas inför klinikbesök är Gabapentin (Van Haaften et al. 2017). Dock är Gabapentin inte ett godkänt läkemedel för användning på djur idag utan finns endast registrerat som humanläkemedel (FASS Djurläkemedel u.å.b).

3. Material & metod

3.1. Litteratursammanställning

Litteratursammanställningen inriktar sig på hur katter och hundar påverkas av veterinärmedicinska besök med fokus på stressbeteende och aggression, samt vilka följder dessa beteende kan resultera i. Vidare fokuserade litteratursammanställningen på de lugnande läkemedlen Bonqat® och Tessie® samt effekten dessa läkemedel har vid veterinärmedicinska besök. Litteratursökningen som genomfördes för att samla information till bakgrunden inhämtades från olika databaser. Databaserna som användes var Web of science, Google Scholar, Pubmed och söktjänsten Primo på Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek. Sökord som användes i litteratursökningen i olika kombinationer var: "cat", "cats", "feline", "dog", "dogs", "canine", "stress", "fear", "aggression", "management", "veterinary visits", "clinic visits", "owner*", "experience*", "preception*", "pregabalin", "tasipimidine" och "pharmacology".

Litteratursökningen resulterade i 15 relevanta artiklar som användes i litteratursammanställningen.

3.2. Enkätstudie

Denna enkätstudie samlade in sin data från djurägare och djurhälsopersonal via en webbenkät som skapades i internetverktyget Netigate. Enkäten undersökte djurägarers och djurhälsopersonals uppfattning och erfarenhet kring användandet av Tessie® och Bonqat®. Även frekvensen och graden av stressrelaterade beteenden hos katter och hundar undersöktes i enkäten. Svaren från enkäten användes för att sammanställa resultatet och presenterades deskriptivt i detta kandidatarbete. Diagrammen i resultatet skapades i Netigate resultatsammanställning.

3.2.1. Utformning av enkät

Enkäten utformades i Netigate och bestod av 15 slutna frågor och fem fritextfrågor. Enkätfrågorna finns i sin helhet i Bilaga 1. Inledningsvis i enkäten uppmanades respondenterna godkänna insamling av personuppgifter enligt GDPR, vilket var ett krav för att kunna svara på enkäten. Beroende på respondenternas svar på inledande frågor om de tillhör djurhälsopersonal eller är djurägare samt vilket djurslag och läkemedel de har erfarenhet av, genererades specifika frågor anpassade efter respondenten. Detta för att både djurägare och djurhälsopersonal skulle kunna svara på en och samma enkät. Likaså för att de som endast har erfarenhet av Bonqat® eller endast har erfarenhet av Tessie®, men även för de som har erfarenhet av samtliga läkemedel skulle kunna svara på samma enkät. Frågorna i enkäten

genererades baserat på respondenternas svar, med hjälp av Netigates verktyg ”logic”.

3.2.2. Distribution

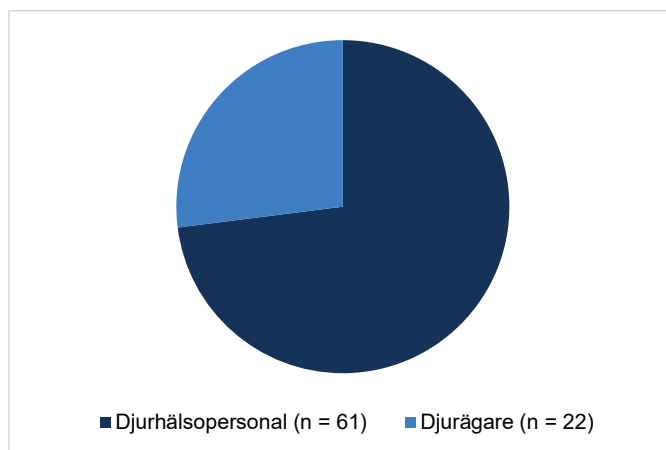
Innan enkäten distribuerades skickades en testenkät ut den 17-02-2025, insamlade svar sparades inte. Enkäten distribuerades den 20-02-2025 med hjälp av Netigates egna e-post distributionsfunktion. E-postadresserna erhöles från en lista med 171 smådjurkliniker i Sverige år 2024 från Netigates hemsida. Enkäten skickades till totalt 160 olika kliniker från listan, där djurhälsopersonal fick möjligheten att svara på frågorna till denna studie. Övriga elva e-postadresser som fanns på listan exkluderades på grund av avanmälda eller ogiltiga e-postadresser. Distributionen genomfördes även i Facebook-grupperna:

- Veterinär- och DSS-studenter på SLU
- Djursjukskötarstudenter på Ultuna
- Vi som älskar katter
- Hundägare i Stockholm
- Hundägare i Göteborg
- Hundägare i Skåne
- Katter, frågor och tips!
- Reaktiva hundar & beteendeproblematik

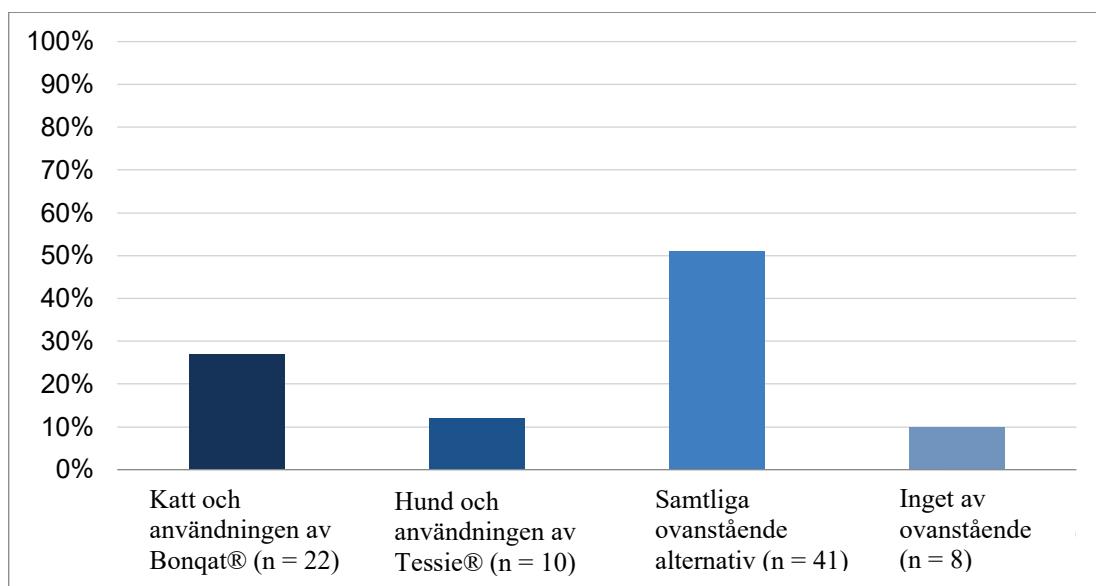
Urvalet av Facebook-grupperna baserades på mängden medlemmar, där det endast var grupper med mer än 500 medlemmar som inkluderades. Facebook-grupperna behövde även bestå av djurägare till katter och/eller hundar alternativt bestå av medlemmar som tillhör djurhälsopersonal för att kunna ingå i urvalet. En vecka efter (27-02-2025) att enkäten distribuerats skickades en påminnelse till de e-postadresser som inte slutfört enkäten. En påminnelse publicerades även i Facebook-grupperna en vecka efter att enkäten distribuerats. Enkäten stängdes den 14-03-2025 efter att ha varit öppen i 22 dagar.

4. Resultat

Enkätstudien samlade in totalt 83 svar, varav 65 slutförda svar. Fördelningen mellan djurhälsopersonal och djurägare bland respondenterna redovisas i Figur 1. Av respondenterna svarade majoriteten (n=61, 51 %) att de hade erfarenhet av både Tessie® och Bonqat® (Figur 2). I Figur 2 framgår även att fler respondenter hade erfarenhet av endast användning av Bonqat® jämfört med användning av endast Tessie®.

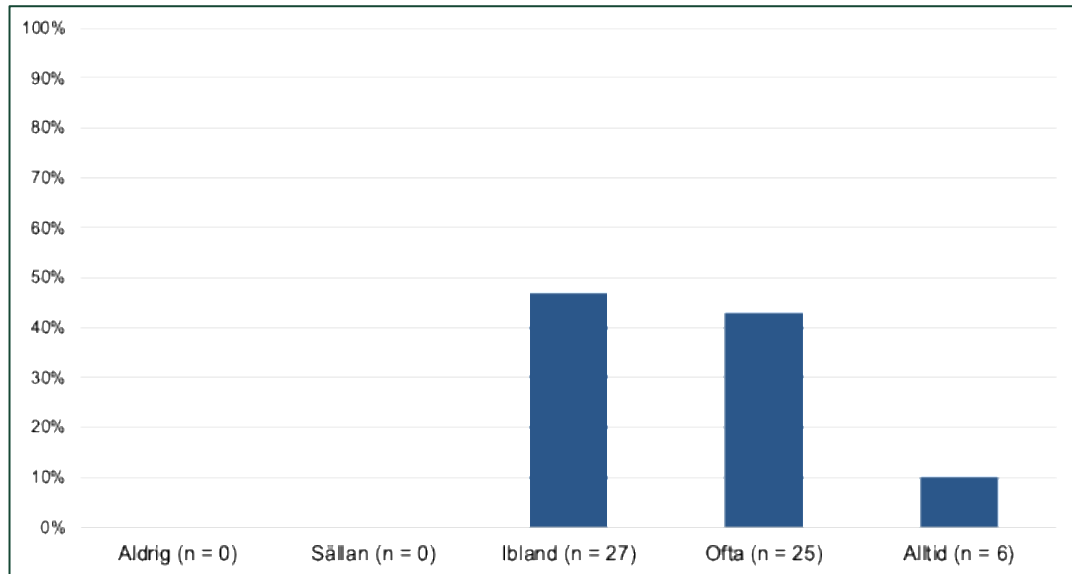
Figur 1. Fördelning av djurhälsopersonal och djurägare i studien. (n = 83)

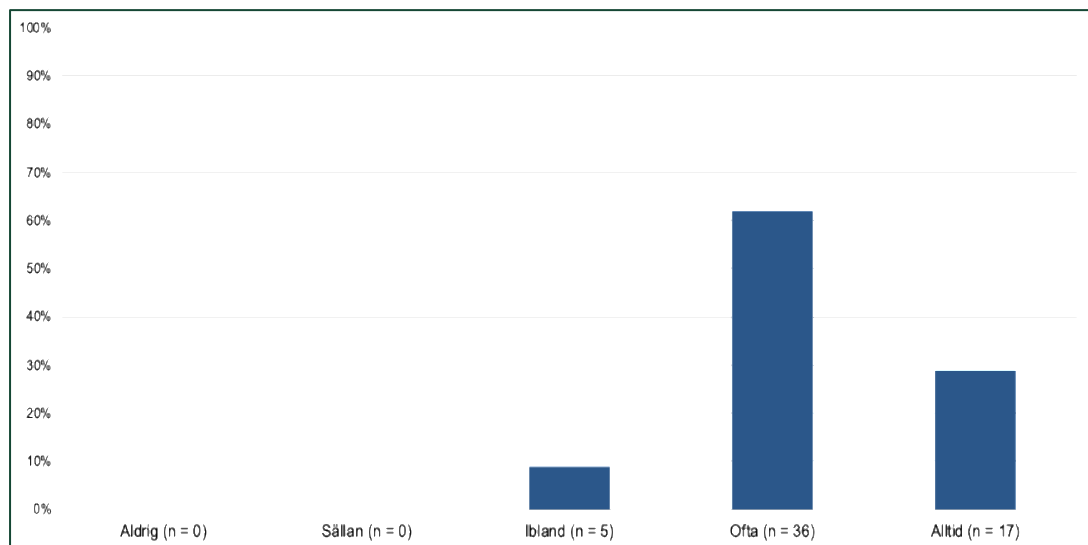
Figur 2. Vilket läkemedel och djurslag djurhälsopersonal eller djurägare angivit att de har erfarenhet av. (n = 81)

4.1. Djurhälsopersonal

Djurhälsopersonalen fick svara på hur ofta de upplever att patienterna är stressade vid klinikbesök både för hund och katt (Figurer 3 och 4). Generellt upplever 43 % av djurhälsopersonalen att hundar ofta är stressade vid klinikbesök. Över hälften av djurhälsopersonalen (62 %) upplever att katter ofta är stressade vid klinikbesök. Inga (0 %) respondenter upplevde att varken hundar eller katter, aldrig eller sällan upplevt stress vid klinikbesök.

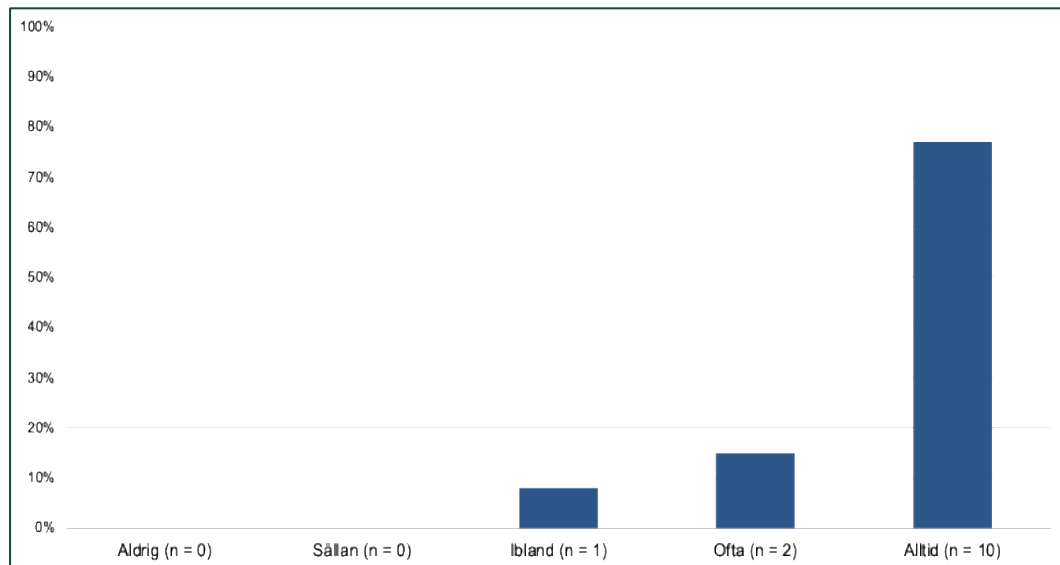
Figur 3. Hur ofta upplever djurhälsopersonal att hundar är stressade vid klinikbesök (n = 58)

Figur 4. Hur ofta upplever djurhälsopersonal att katter är stressade vid klinikbesök (n = 58)

4.2. Djurägare

I frågan där både katt- och hundägare fick gradera frekvensen av hur ofta deras djur upplever stress vid klinikbesök hade majoriteten (77 %) av respondenterna svarat att deras djur alltid upplevde stress (Figur 5).

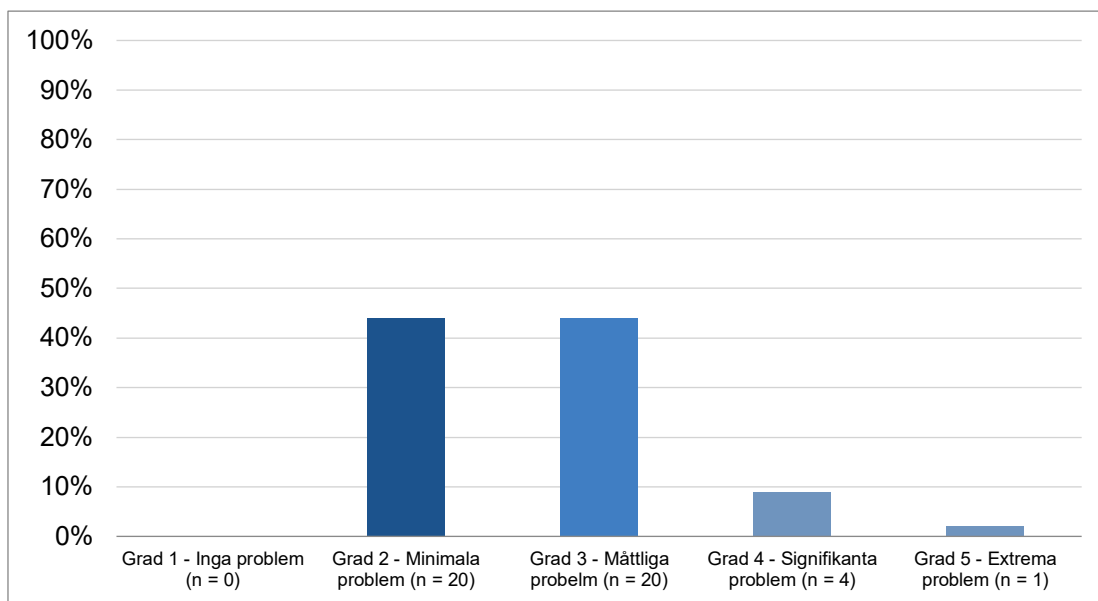

Figur 5. Hur ofta anser djurägare att deras djur upplever stress vid klinikbesök? (n = 13).

4.3. Tessie®

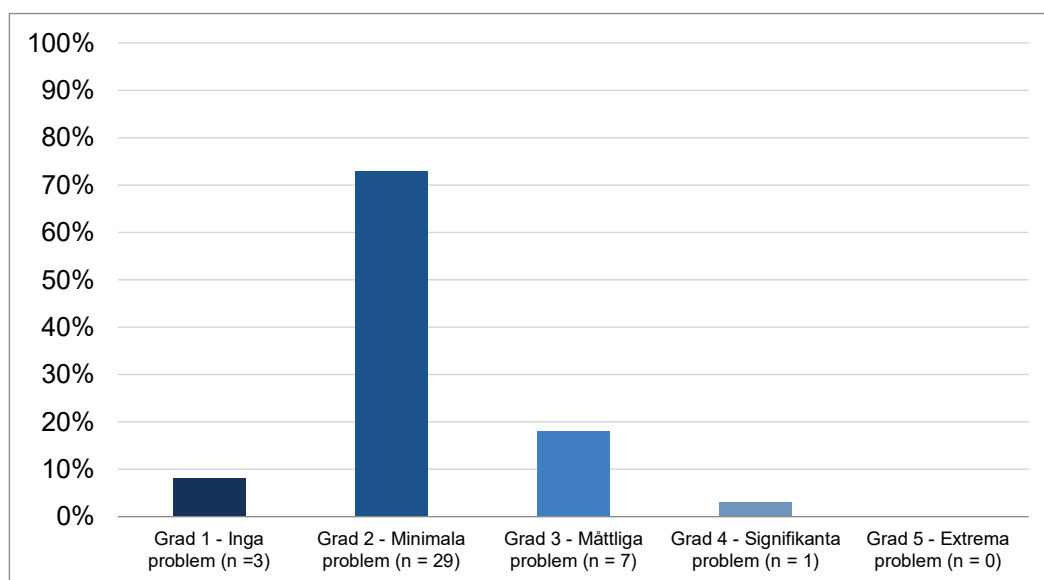
Respondenterna fick ange vilken grad mellan 1 (inga problem) och 5 (extrema problem) de ansåg överensstämmer i högsta grad med det beteende som oftast uppvisats av hundar under klinikbesök, när Tessie® inte givits. I denna fråga fick djurägare uppskatta det beteende som deras hund oftast uppvisar under klinikbesök, medan djurhälsopersonalen uppskattade det mest förekommande beteendet för hundar vid klinikbesök. (Figur 6). En detaljerad beskrivning av graderingen finns i sin helhet i Bilaga 2.

Respondenterna hade jämnt fördelade svar mellan grad 2 (minimala problem) och grad 3 (måttliga problem) där medelvärdet visade grad 2.69 som genomsnittligt svar.

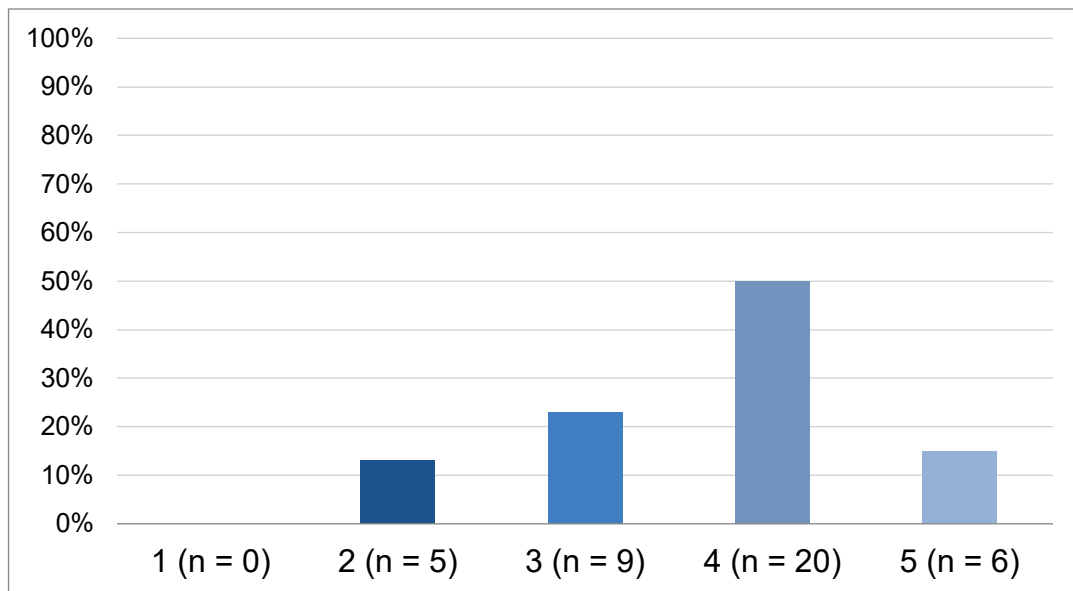
Figur 6. I vilken grad anser djurhälsopersonal och djurägare att stress och/eller rädsla hos hunden/hundar påverkar veterinärbesök utan användning av Tessie®? (n = 45).

I nästkommande fråga fick respondenterna göra en ny gradering på det beteende som oftast har uppvisats hos deras hund eller hos deras hundpatienter när Tessie® har använts under klinikbesök (Figur 7). Majoriteten (73 %) av respondenterna svarade att grad 2 (minimala problem) oftast uppvisats.

Figur 7. I vilken grad anser djurhälsopersonal och djurägare att stress och/eller rädsla hos hunden/hundar påverkar veterinärbesök vid användningen av Tessie® (n = 40).

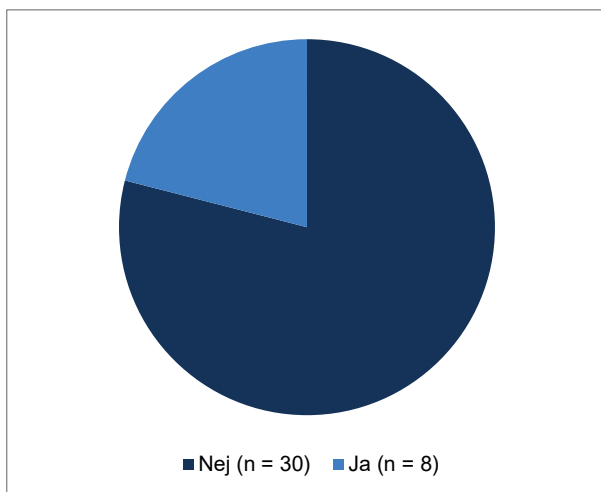
Efter att respondenterna ombetts gradera upplevelsen vid användning av Tessie® gav största andelen (50 %) av respondenterna 4 stjärnor (fungerar bra, kommer troligen använda igen) som svar (Figur 8). Endast 15 % av respondenterna gav 5 stjärnor (fantastiskt, kommer använda igen) och 13 % gav 2 stjärnor (fungerar lite, kommer troligen inte använda igen) för användningen av Tessie®. Medelvärde för graderingen av upplevelsen av Tessie® var 3,68.

Figur 8. Gradering av djurhälsoperonsalens och djurägares upplevelse av användningen av Tessie® (n = 40).

- 1= Fungerar inte alls, kommer inte använda igen
- 2=Fungerar lite, kommer troligen inte använda igen
- 3= Fungerar ibland, kommer endast användas ibland
- 4=Fungerar bra, kommer troligen använda igen
- 5=Fantastiskt, kommer använda igen

Respondenterna fick sedan svara på om de upplevt några negativa biverkningar eller några nackdelar med Tessie® (Figur 9). Merparten (79 %) av respondenterna svarade att de inte upplevde några biverkningar eller nackdelar med Tessie®.

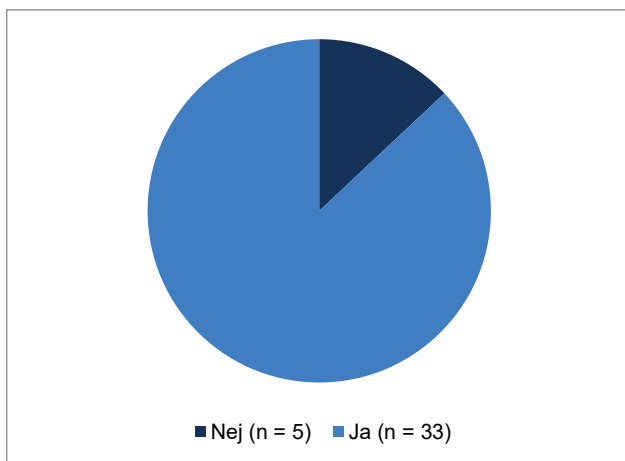
Figur 9. Andelen av djurhälsopersonal och djurägare som har upplevt negativa biverkningar eller nackdelar med Tessie® (n = 38).

Övriga respondenter (21 %), som svarade att de upplevt negativa biverkningar eller nackdelar av Tessie®, fick med egna ord svara i fritext där totalt elva respondenter angav nackdelar i fritext. De mest återkommande nackdelarna med Tessie® som respondenterna uppgav var att läkemedlet inte har tillräcklig effekt (n=6) eller att djuret upplevs ihållande trött även hemma efter besöket (n=2). En av respondenterna yttrar i fritext svaret att:

” Litar inte alls på det som pre-visit pharmaceutical där målet är att kunna genomföra en mer aversiv undersökning, däremot är det bra mot t ex hundar som är miljörädda eller har separationsångest. För allt annat väljer jag andra läkemedel.”.

Ytterligare nackdelar som respondenterna angett var att hunden kan drabbas av hypotermi (n=1) och/eller bradykardi (n=2), att hunden har snedtänt på läkemedlet (n=2) eller har drabbats av buksmärtor (n=1). En respondent upplevde att hunden tyckte att Tessie® smakade väldigt illa (n=1).

I påföljande fråga fick respondenterna svara på om de upplevt några fördelar med Tessie® (Figur 10). Här hade den övervägande delen (87 %) av respondenterna svarat att det upplever fördelar med Tessie®.

Figur 10. Andelen djurhälsopersonal och djurägare som upplevt fördelar med Tessie® (n = 38).

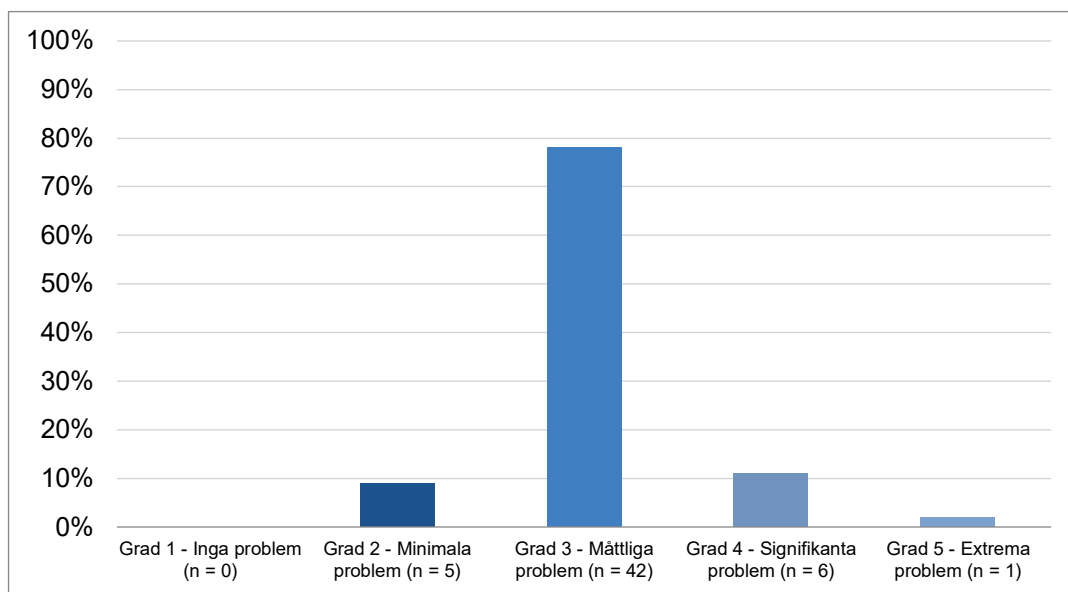
Respondenterna fick sedan svara på vilka fördelar som upplevts vid användningen av Tessie®, genom fritext med egna ord. Totalt uppgavs 32 svar av respondenterna. Största andelen av respondenterna svarade att djuret blev mer lätthanterligt (n=15). Ytterligare fördelar som respondenterna uppgett var: hunden var lugnare (n=13), att hunden var lättare att undersöka (n=4), samt att hundens stress och rädsla reducerades (n=10). Två svar som respondenterna angett var följande:

”Hundar som förut har behövts sederats helt för undersökning kan nu undersökas lite lagom trötta. Billigare för djurägaren, tar mindre tid i anspråk för bokning”

”Utan Tessie kunde jag inte utföra vissa undersökningar, t ex otoskopera öron. Vid användning lyckades jag med mild/måttlig stresspåverkan på djuret”

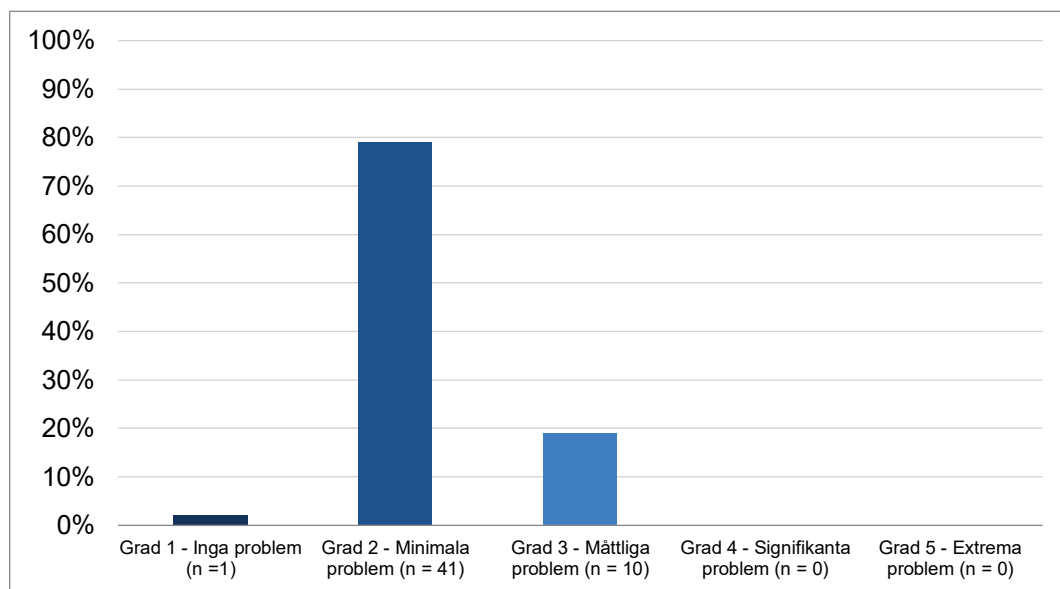
4.4. Bonqat®

Respondenterna fick ange vilken grad mellan 1 (inga problem) till 5 (extrema problem) de ansåg passade bäst in på det beteende deras katt eller de beteende kattpatienter oftast uppvisat under klinikbesök när Bonqat® inte givits (Figur 11). Respondenterna var övervägande eniga (80 %) om att grad 3 (måttliga problem) oftast uppvisats av katter under klinikbesök där Bonqat® inte har använts.

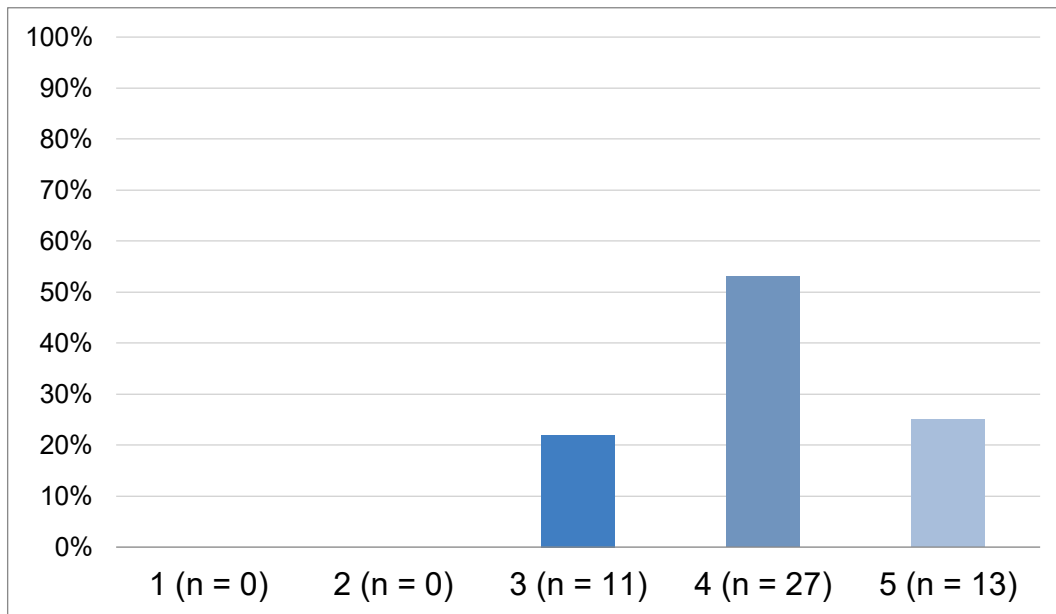
Figur 11. I vilken grad anser djurhälsopersonal och djurägare att stress och/eller rädsla hos katten/katter påverkar veterinärbesök utan användningen av Bonqat® (n = 54).

Respondenterna fick sedan ange en ny gradering på det beteende som oftast har uppvisats hos deras katt eller hos deras kattpatienter på de klinikbesök där Bonqat® har givits (Figur 12). Här hade majoriteten (79 %) svarat att grad 2 (minimala problem) var den grad som oftast uppvisats.

Figur 12. I vilken grad anser djurhälsopersonal och djurägare att stress och/eller rädsla hos katten/katter påverkar veterinärbesök vid användningen av Bonqat® (n = 52).)

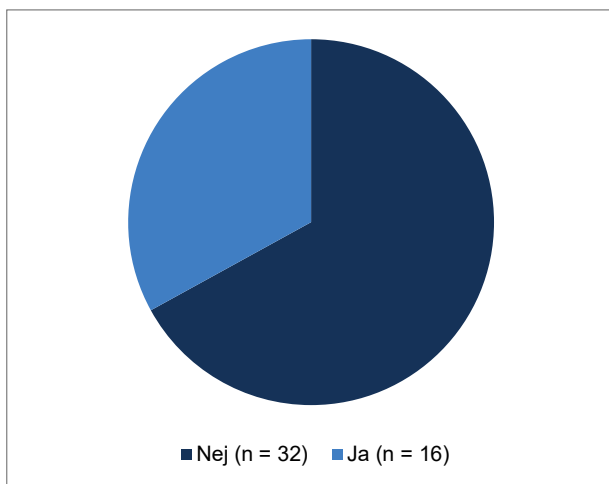
Vid gradering av upplevelsen av användning av Bongat® gav majoriteten (53 %) av respondenterna 4 stjärnor (fungerar bra, kommer troligen använda igen) som svar (Figur 13). Därtill gav 25 % av respondenterna 5 stjärnor (fantastiskt, kommer använda igen) och 22 % gav 3 stjärnor (fungerar ibland, kommer endast användas ibland) för användning av Bonqat®. Medelvärde för graderingen av upplevelsen av Bonqat® var 4,06.

Figur 13. Gradering av djurhälsopersonalens och djurägares upplevelse av användningen av Bonqat® (n = 51).

- 1= Fungerar inte alls, kommer inte använda igen
- 2=Fungerar lite, kommer troligen inte använda igen
- 3= Fungerar ibland, kommer endast användas ibland
- 4=Fungerar bra, kommer troligen använda igen
- 5=Fantastiskt, kommer använda igen

I frågan där respondenterna fick svara på om de upplevt några negativa biverkningar eller nackdelar med Bonqat® svarade majoriteten (67 %) nej på denna fråga (Figur 14).

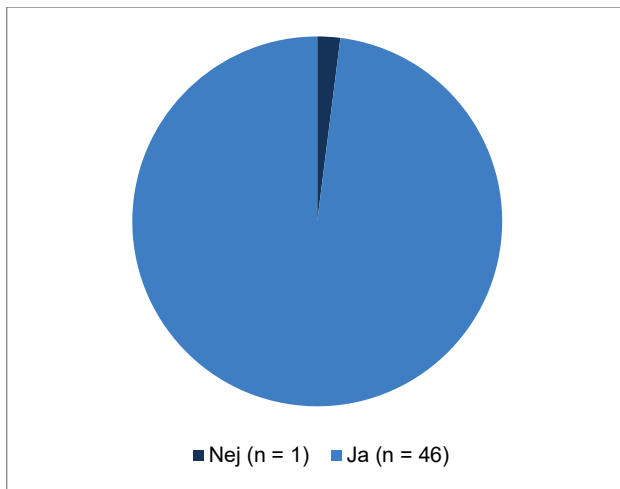
Figur 14. Andelen djurhälsopersonal och djurägare som upplevt negativa biverkningar eller nackdelar med Bonqat® (n = 48).

De övriga 33 % av respondenterna som svarade ja på att de upplevt biverkningar eller nackdelar med Bonqat® fick även möjligheten att svara med egna ord i fritext vilka biverkningar eller nackdelar som upplevts. Totalt uppgavs 20 fritextsvar av respondenterna. Det mest förekommande svaret bland respondenterna var att katten upplevs väldigt trött (n=10) och hög (n=4). En del respondenter uppgav som nackdel eller biverkning av Bonqat® hypotermi (n=2). Två respondenter yttrade följande gällande användning av Bonqat®:

”Mental påverkan kan förekomma vilket kan göra det svårt att bedöma djurets egentliga allmäntillstånd”

”Någon enstaka har upplevts mer stressad vid användandet av Bonqat, men majoriteten har inga biverkningar och svarar mycket bra på det.”

I följande fråga fick respondenterna svara på om de upplevt några fördelar med Bonqat®, här svarade 98 % att de hade upplevt fördelar (Figur 15).

Figur 15. Andelen djurhälsopersonal och djurägare som upplevt fördelar med Bonqat® (n = 47).

Respondenterna fick sedan alternativet att fylla i vilka fördelar som upplevts med egna ord i fritext, varav totalt 40 svar angavs. Det mest förekommande fördelen som respondenterna angett var mindre stress (n=18), lugnare (n=15) och mer lätthanterliga (n=19).

Ytterligare fördelar som respondenterna angett var lättare transport av katten (n= 5) och mindre utåtagerande (n=6). Två respondenter uttryckte följande gällande fördelar med användningen av Bonqat®:

”Lugnare och mindre rädda katter. Katterna mår psykiskt bättre när de är inneliggande på vård. Kan arbeta mer fear friendly och patienterna blir ej lika stressad/utåtagerande. Kan genomföra behandlingar som annars ej varit möjliga. Får ej kvarvarande/ökad rädsla inför besök om behöver komma fler gånger.”

”Mindre stress för djuret, mindre risk för hanterande personal”

4.5. Övriga kommentarer

I slutet av enkäten fick respondenterna frivilligt ange övriga kommentarer som fritext (n=14) varav en del svar var icke-relevanta för studien (n= 3). Samtliga svar som respondenterna angett (n=11) kan ses i Tabell 1.

Tabell 1. Övriga kommentarer kring läkemedlen som djurhälsopersonal och djurägare angett som fritextsvar i slutet av enkäten (n = 11).

Oftast lika lugnande för djurägaren som för djuret, när de ser att besök går faktiskt att avtraumatiseras. Oftast triggas djurens rädslor upp (speciellt hundar) pga djurägare är extra nervösa.
Upplever att fördelarna är väldigt individuella. På en del hundar/katter fungerar det väldigt bra, på andra gör det inte lika stor skillnad.
Jag tycker att nästan alla har blivit lättare att hantera på kliniken om de fått Tessie innan, ex innan öron besök eller återbesök hud.
Kombinerat Sileo och Tessie ibland, blir lite bättre. Inte använt något av preparaten jättemycket då liten klinik och inte alltid djurägaren kommit ihåg att hämta ut medicinen i tid...
Generellt är stress ett mindre bekymmer med hundarna än katterna. De hundar som får Tessie hos mig är till stort sett ohanterbara utan.
Ogillar att Tessie är en alfa2agonist eftersom det blir klurigare att lägga sedering ovanpå vid behov.
Jag tycker generellt både jag och mina kollegor skriver ut för lite pre-visit pharmaceuticals till patienter. Det är inte bara de ohanterbara patienterna som är stressade.
Vi har upplevt att Tessie fungerar väldigt bra i vissa fall och andra mindre bra eller inte alls.
Ger även Tessie på klinik om vi inte gett det som PVP innan, fungerar mkt bra på operation
Bra att ha dessa vid besök men ibland svårt att få det utskrivet innan besöket då en veterinär måste ordinera men inte kan göra detta utan att ha sett djuret.
Används ganska flitigt på vår klinik när djuret varit hos oss och uppvisad stress som gör de svåra att hantera.

5. Diskussion

5.1. Resultatdiskussion

Studiepopulationen representeras av 27 % djurägare (n=22) och 73 % djurhälsopersonal (n=61). Den numeriska skillnaden mellan respondentgrupperna kan bero på att ett intresse och engagemang redan finns hos djurhälsopersonalen, eftersom ämnet är aktuell inom deras yrke. Resultatet i enkätstudie återspeglar därmed till större andel djurhälsopersonalens upplevelser om användningen av Tessie® och Bonqat® jämfört med djurägares upplevelser, vilket bör beaktas i resultatet. Den låga svarsfrekvensen i enkätstudien bör även beaktas i resultatet och påverkar studieresultatets representativitet och validitet.

I enkätstudien framkom de att stressade patienter vid klinikbesök är vanligt förekommande. Största delen av både djurägare och djurhälsopersonal upplevde att djur ofta är stressade vid klinikbesök och ingen upplevde att djur aldrig eller sällan skulle vara stressade vid klinikbesök. Därmed kan stress och ångest som hundar och katter upplever vid klinikbesök ses som ett ofta förekommande problem vid klinikbesök. Däremot anser författarna av detta arbete att respondenterna möjligen har valt att delta i denna studie på grund av ett befintligt intresse och tidigare erfarenhet av stressade djur vid klinikbesök. Vidare resonerar författarna att det endast var djurägare som redan hade erfarenhet av lugnande läkemedel, och därtill stressade djur, som blev förfrågade att delta i enkätstudien. Detta kan ha bidragit till att resultatet visat en hög frekvens av stress vid klinikbesök som inte är representativt för den faktiska populationen.

Vid fråga om vilket djurslag respektive läkemedel respondenterna tidigare hade erfarenhet av, hade majoriteten erfarenhet av Bonqat® till katt jämfört med Tessie® till hund (Figur 2). Den övervägande andelen respondenter som hade erfarenhet av Bonqat® och stressade katter överensstämmer med djurhälsopersonalens uppfattning av de olika djurslagens frekvens av stress under klinikbesök. Vid frågan om hur ofta vardera djurslag upplever stress under klinikbesök hade djurhälsopersonalen svarat att katter ofta är stressade, medan hundar ibland kan uppleva stress under klinikbesök. I en studie av Lue et al. (2008) konstaterades att hundägare oftare hade ett starkare band med hunden, jämfört med bandet kattägare hade med deras katt. Vidare i studien redogjorde författarna om skillnaden i hur ofta hundägare tog sin hund till veterinären jämfört med hur ofta kattägare tog sin katt. Resultatet visade att hundar förkom dubbelt så ofta hos veterinären än vad katter gjorde (Lue et al. 2008). I linje med detta resonerar författarna för detta arbete att det svagare bandet kattägare kan ha med deras katter, samt den lägre omfattningen katter tas till veterinären, korrelerar till att katter upplevdes ofta stressade, och att fler respondenter hade erfarenhet av Bonqat®.

Majoriteten av respondenterna upplevde inga nackdelar eller biverkningar med varken Tessie® eller Bonqat®. Däremot var den mest återkommande nackdelen eller biverkningen med läkemedlen att djuret blev för trött. Däremot anser författarna i detta arbete att denna biverkning möjligtvis kan påverka och drabba djurägaren i större mån än vad den påverkar djuret. Detta eftersom tröttheten kan upplevas mindre obehaglig för djuret, jämfört med den stress och rädsla som kan tillkomma vid veterinärbesök när läkemedel inte används. Vidare resonerar författarna att en sådan biverkning egentligen kan uppfattas som en fördel för djuret, men kan för djurägare upplevas negativt eftersom det kan vara obehagligt att se sitt djur väldigt trött. Däremot kan tröttheten hos djuret påverka djurhälsopersonelens förmåga att utföra en tillförlitlig bedömning av djurets allmäntillstånd, vilket även en respondent uttryckt i resultatet av detta arbete. Därför är det mycket viktigt att djurhälsopersonalen har kännedom om ett lugnande läkemedel har givits innan en bedömning görs, resonerar författarna i detta arbete.

Respondenterna var enade om att det fanns många fördelar med vardera läkemedel, där endast sex respondenter hade angett att inga fördelar kunde identifieras. De mest förekommande fördelarna med Tessie® och Bonqat® var att läkemedlen medfört lugnare djur, minskat stress hos djuret och bidragit till lättare hantering av djuret. Detta styrker ändamålet för läkemedlen och tyder på att användningen av dessa har en god effekt på stressade och rädda djur som kan underlätta veterinärmedicinska besök. Till följd av detta kan även risken för skador på djurhälsopersonal och djurägare reduceras (Mariti et al. 2016. & Edward et al. 2019). En av respondenterna yttrade i de *övriga kommentarerna*, att även djurägare kan uppleva en lugnade effekt av att djuret blivit lugnare av läkemedlet inför klinikbesöket. Vidare skriver respondenten att djurägares nervositet kan påverka djuret, och kan i sin tur leda till att djuret blir mer stressad.

Ytterligare en fördel som kattägare uttryckte om Bonqat® var hur läkemedlet underlättat bilresor och transport av katten till och från klinikbesök. Detta presenterades i en studie av Volk et al. (2011) som en anledning till att kattägare visat motvillighet att ta sin katt till veterinären. Författarna för detta arbete resonerar därför att både Bonqat® och Tessie® kan bidra till en minskad motvillighet bland djurägare att ta sina djur till veterinären, vilket kan i sin tur öka möjligheten för djur att få den vård de behöver och främja djurvälstånd.

Vid gradering av upplevelsen av både Tessie® och Bonqat® är omdömet i allmänhet bra bland respondenterna och de flesta kommer troligen att använda läkemedlet igen. I en jämförelse av graderingen av Tessie® och Bonqat® sinsemellan har Bonqat® fått en aningen högre gradering jämfört med Tessie®. Detta skulle delvis kunna bero på att flera respondenter i studien hade erfarenhet av Bonqat® och att Bonqat® möjligen har en bättre effekt på katt än Tessie® har på hund. Detta påstående förstärks av att den mest återkommande nackdelen med Tessie® som respondenterna angett i fritext var att läkemedlet inte har tillräcklig effekt. I studien av Kästner et al. (2024) förstärks detta påstående ytterligare. Resultatet i studien påvisade att endast milda tecken av sedering uppvisades vid administrering av tasipimidin, vilket inte ledde till några mätbara skillnader i hantering av hundarna (Kästner et al. 2024). En respondent uttryckte att de upplever att Tessie® skulle fungera bättre för miljörädda och för hundar med

separationsångest än vid klinikbesök. Den effekt Tessie® har vid separationsångest, som respondenten uttryckte, har bekräftats i studien av Korpivaara et al. (2022) där det påvisades att tasipimidin effektivt lindrade akut ångest hos hundar i samband med ägarens avgång.

Resultatet visade en numerisk skillnad i hur respondenterna graderat, i vilken grad stress och/eller rädsla påverkat veterinärbesök (Figur 6, 7, 11 & 12). Respondenterna fick först gradera veterinärbesök där de lugnande läkemedlen inte används, för att sedan ge en ny gradering för de veterinärbesök där läkemedlen användes. På så sätt kunde resultaten jämföras för att en effekt av läkemedlen skulle kunna identifieras. Den numeriska skillnaden som sågs i resultatet tyder på att de lugnande läkemedlen har effekt, och kan underlätta veterinärmedicinska åtgärder. Läkemedlen minskar även de tecken av stress och/eller rädsla som hundar respektive katter kan uppvisa vid veterinärmedicinska besök. Däremot har resultatet påvisat att effekten av läkemedlen upplevs vara större på katt, jämfört med hund (Figur 6, 7, 11 & 12).

I slutet av enkäten fick respondenterna ange övriga kommentarer kring användningen av Tessie® och Bonqat®. Här uppgav en av respondenterna att lugnande läkemedel inför klinikbesök idag inte förskrivs i den grad som är önskvärd eller nödvändig. Detta, resonerar författarna i arbetet, kan bero på att läkemedlen är relativt nya på marknaden. En ytterligare orsak till den bristande förskrivning kan även vara på grund av kravet för en veterinärmedicinsk undersökning innan förskrivning, vilket ytterligare en av respondenterna tagit upp i de övriga kommentarerna. Respondenten hävdar att det kan vara problematiskt när lugnande läkemedel är en nödvändighet för att kunna ta djuret till veterinären, men att ett veterinärbesök ändå krävs för att kunna få recept på läkemedlet. Däremot är en veterinärmedicinsk undersökning nödvändig eftersom både Bonqat® och Tessie® kan orsaka diverse olika biverkningar hos patienten (FASS Djurläkemedel u.å.a & FASS Djurläkemedel u.å.b).

5.2. Metoddiskussion

Litteratursammanställningen för detta kandidatarbete genomfördes som grund för bakgrunden i arbetet. I litteratursökningen hittades endast ett fåtal studier om Tessie® och Bonqat®, samt de aktiva substanserna i läkemedlen. Detta kan bero på att läkemedlen fortfarande är relativt nya. Även vetenskapliga studier inom det specifika ämnet; stress/rädsla hos katt och/eller hund under veterinärmedicinska besök var svårfunna. Detta kan bero på den aningen specifika situation djuret skulle befinna sig i vid en stressreaktion, nämligen stress under ett klinikbesök. Bristen på vetenskapliga originalstudier har resulterat i försvårade omständigheter till att hitta information om de aktuella läkemedlen samt hur dessa fungerar i en veterinärmedicinsk vårdssituation. De vetenskapliga studier som används i detta

arbete är alla gjorda utomlands, på grund av det bristande antal svenska originalstudier inom det aktuella ämnet. Författarna för detta arbete resonerar att det kan finnas en skillnad gällande djurhållningen och djurhanteringen mellan olika länder. Detta kan ha en inverkan på hur stress och rädsla hos djuren uppfattas och hanteras under klinikbesök. Därmed kan bakgrundens representativitet för Sverige ifrågasättas.

För att frågeställningen i detta arbete skulle kunna besvaras genomfördes en enkätstudie. Enkäten skickades ut till olika veterinärkliniker i Sverige, samt till olika Facebook-grupper med medlemmar bestående av hund- och kattägare från hela Sverige. Distribueringen genom dessa Facebook-grupper ökade enkätens möjlighet att nå ut till både djurägare och djurhälsopersonal och gav en bredare urvalsgrupp av olika åldrar och erfarenheter, vilket ökar representativiteten och validiteten för arbetet.

Enkäten påbörjades av 83 respondenter, varav 65 slutförde enkäten. I den andra frågan i enkäten fick respondenterna ange vilket djurslag, respektive läkemedel de hade erfarenhet av. Det fanns även ett svarsalternativ för de som inte hade någon erfarenhet av respektive djurslag eller läkemedel. Det var åtta respondenter som svarade att de inte hade erfarenhet av varken Tessie® eller Bonqat®, dessa respondenter skickades till slutet av enkäten. Resterande majoritet av bortfall av respondenter inträffade vid fråga 5–8 i enkäten. Till författarna kvarstår det som tvetydigt varför detta inträffade vid specifikt dessa frågor men en möjlig orsak till bortfallen kunde ha varit en aningen lång text i frågorna.

Studiepopulationens begränsade storlek kan bero på hur enkäten distribuerades. Enkäten distribuerades till djurhälsopersonalen via Netigates e-post funktion, där en individuell länk till enkäten skickades till e-postadresserna. Denna funktion gör länken till enkäten personlig till varje e-postadress. Därmed kunde inte länken till enkäten vidarebefordras till övriga anställda på klinikerna och endast en respondent kunde besvara enkäten. Ifall flera respondenter på samma klinik försökte besvara enkäten via samma länk fanns det en risk att tidigare svar som angivits i enkäten styrkts över eller blandats ihop med den tidigare respondentens svar. I de insamlade svaren på enkäten kan flertalet bortfall inträffat, vilket medför en minskad representativitet och studiepopulation för detta arbete. Problemet med utskicket av enkäten via Netigates e-post funktion kom till författarnas kännedom senare under studiens gång, efter att enkäten distribuerats till klinikerna och svarsinsamlingen hade inletts. Detta var dock inte ett problem för de insamlade svaren från djurägare. Djurägare fick nämligen besvara enkäten via en generell länk som publicerades i Facebook-grupperna. Via den generella länken kunde ett obegränsat antal respondenter besvara enkäten via samma länk, men endast ett svar från varje enhet tilläts.

En brist för validiteten i detta kandidatarbete är measurement bias. Denna typ av bias kan uppstå vid tolkning av frågorna i enkäten. Eftersom svarsalternativen på frågorna redan var förkonstruerade fanns det en risk att respondenterna tolkat frågorna fel på ett sådant sätt att svaren blir ogiltiga. Studiens validitet kan även ha påverkats av measurement bias för de olika graderade skalor som respondenterna fick svara utefter. Skalorna var graderade från ett till fem, där varje siffra

representerade en viss frekvens av beteende eller effekt av läkemedel, beskrivet med ett specifika ord. Ord som förekom för graderingen i enkäten var bland annat; lite, ibland, extrema och signifikant. Dessa ord kan tolkas olika beroende på den individuella respondenten.

6. Konklusion

Syftet med detta kandidatarbete var att utreda djurhälsopersonalens och djurägares upplevelse om de lugnande läkemedlen Tessie® och Bonqat®. Resultatet visade att den generella upplevelsen kring användandet av dessa läkemedel är god bland djurhälsopersonalen och djurägare. Resultatet för studien visar att Bonqat® och Tessie® upplevs ha en god och ändamålsenlig effekt i de flesta fall, vilket bidragit till en reducerad problematik vid veterinärmedicinska besök. Effekterna av dessa läkemedel har även medfört lugnare och mindre stressade patienter, vilket resulterat i lättare hantering vid undersökning och behandling. Att patienter går att undersöka och behandla vid ett klinikbesök är centralt inom veterinärmedicin, och en essentiell faktor för en god djuromvårdnad och djurvälstånd. Det är därför viktigt att legitimerade djursjukskötare har kännedom om dessa läkemedel samt deras effekter, för att kunna föreslå Bonqat® respektive Tessie® som ett lämpligt hjälpmedel för stressade och rädda patienter, för en bättre djuromvårdnad.

Resultatet i detta kandidatarbete visade på en hög förekomst av stress och rädsla hos både hundar och katter vid klinikbesök baserat på djurhälsopersonalens svar i enkätstudien. Det finns ett begränsat antal studier, av hög kvalitet, ämnade åt Bonqat® och Tessie® i detta ändamål, varav inga svenska. Flera studier behöver genomföras för att få ut ett representativt och pålitligt resultat som är i enlighet med veterinärvården i Sverige.

Referenser

- Edwards, P.T., Hazel, S.J., Browne, M., Serpell, J.A., McArthur, M.L. & Smith, B.P. (2019). Investigating risk factors that predict a dog's fear during veterinary consultations. *PLoS ONE*, 14(7), e0215416. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0215416>
- FASS Djurläkemedel (u.å.a). *Bonqat*. <https://www.fass.se/LIF/product?userType=1&nplId=20200515000029> [2025-01-31]
- FASS Djurläkemedel (u.å.b) *Gabapentin*. <https://www.fass.se/LIF/substance?userType=1&substanceId=IDE4POF8UASQ5VERT1> [2025-03-05]
- FASS Djurläkemedel (u.å.c). *Tessie*. <https://www.fass.se/LIF/product?userType=1&nplId=20191129000027> [2025-01-31]
- Jordbruksverket (2023). Läkemedel för djur. <https://jordbruksverket.se/djur/personal-inom-djurens-halso--och-sjukvard/lakemedel-for-djur> [2025-05-28]
- Korpivaara, M., Huhtinen, M., Pohjanjousi, P. & Overall, K. (2022). Tasipimidine, a novel orally administered alpha-2 adrenoceptor agonist, alleviates canine acute anxiety associated with owner departure—A pilot study. *Journal of Veterinary Behavior*, 58, 54–61. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2022.11.003>
- Kästner, S.B., Amon, T., Tünsmeier, J., Noll, M., Söbbeler, F.-J., Laakso, S., Saloranta, L. & Huhtinen, M. (2024). Anaesthetic-sparing effect of the anxiolytic drug tasipimidine in Beagle dogs. *Veterinary Anaesthesia and Analgesia*, 51(3), 244–252. <https://doi.org/10.1016/j.vaa.2024.02.001>
- Lamminen, T., Korpivaara, M., Suokko, M., Aspegrén, J., Palestini, C. & Overall, K. (2021). Efficacy of a Single Dose of Pregabalin on Signs of Anxiety in Cats During Transportation—A Pilot Study. *Frontiers in Veterinary Science*, 8, 711816–711816. <https://doi.org/10.3389/fvets.2021.711816>

- Lue, T.W., Pantenburg, D.P. & Crawford, P.M. (2008). Impact of the owner-pet and client-veterinarian bond on the care that pets receive. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 232(4), 531–540.
<https://doi.org/10.2460/javma.232.4.531>
- Läkemedelsverket (2022). *Bonqat (pregabalin)*
<https://www.lakemedelsverket.se/sv/behandling-och-forskrivning/lakemedelsmonografier/sok-monografier/bonqat-pregabalin#hmainbody4> [2025-03-05]
- Läkemedelsverket (2022). *Tessie (tasipimidine)*
<https://www.lakemedelsverket.se/sv/behandling-och-forskrivning/lakemedelsmonografier/sok-monografier/tessie-tasipimidine>
[2025-01-31]
- Mariti, C., Bowen, J.E., Campa, S., Grebe, G., Sighieri, C. & Gazzano, A. (2016). Guardians' Perceptions of Cats' Welfare and Behavior Regarding Visiting Veterinary Clinics. *Journal of Applied Animal Welfare Science*, 19(4), 375–384.
<https://doi.org/10.1080/10888705.2016.1173548>
- Mariti, C., Guerrini, F., Vallini, V., Bowen, J.E., Fatjó, J., Diverio, S., Sighieri, C. & Gazzano, A. (2017). The perception of cat stress by Italian owners. *Journal of Veterinary Behavior*, 20, 74–81. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2017.04.002>
- Mariti, C., Raspanti, E., Zilocchi, M., Carlone, B. & Gazzano, A. (2015). The assessment of dog welfare in the waiting room of a veterinary clinic. *Animal welfare*, 24(3), 299–305. <https://doi.org/10.7120/09627286.24.3.299>
- Masson, S., Bleuer-Elsner, S., Muller, G., Médam, T., Chevallier, J. & Gaultier, E. (2024). Sympathicolitics. I: Masson, S., Bleuer-Elser, S., Muller, G., Médam, T., Chevallier, J. & Gaultier, E (red.), *Veterinary Psychiatry of the Dog: Diagnosis and Treatment of Behavioral Disorders*. Springer Nature Switzerland. 693–702.
https://doi.org/10.1007/978-3-031-53012-8_22
- Moberg, G.P. (2000). *Biological response to stress: implications for animal welfare*. I: Moberg, G.P. & Mench, J.A. (red.) *The biology of animal stress: basic principles and implications for animal welfare*. CABI Publishing. 1–21.
<https://doi.org/10.1079/9780851993591.0001>
- Nationalencyklopedin (u.å.a). *Anxiolytika*.
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/anxiolytika> [2025-01-31]

Nationalencyklopedin (u.å.b) Monoaminer

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/monoaminer> [2025-05-28]

Quimby, J.M., Smith, M.L. & Lunn, K.F. (2011). Evaluation of the effects of hospital visit stress on physiologic parameters in the cat. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 13(10), 733–737. <https://doi.org/10.1016/j.jfms.2011.07.003>

Sjaastad, Ø.V., Hove, K. & Sand, O. (2016). *Physiology of domestic animals*. 3. ed. Scandinavian Veterinary Press.

Soares, F.A.C., Neuwald, E.B., Mombach, V.S., D’Avila, A.E.R., Conrado, F. de O. & González, F.H.D. (2012). Systolic blood pressure of dogs at hospital and domestic environment. *Ciência Rural*, 42(7), 1242–1248. <https://doi.org/10.1590/S0103-84782012005000036>

Universitets djursjukhuset (2025). *Hjälp ditt djur till ett trevligt veterinärbesök*. <https://www.universitetsdjursjukhuset.se/smadjurskliniken/hjalp-ditt-djur-till-ett-trevligt-veterinarbesok/> [2025-02-16]

van Haaften, K.A., Forsythe, L.R.E., Stelow, E.A. & Bain, M.J. (2017). Effects of a single preappointment dose of gabapentin on signs of stress in cats during transportation and veterinary examination. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 251(10), 1175–1181. <https://doi.org/10.2460/javma.251.10.1175>

Volk, J.O., Felsted, K.E., Thomas, J.G. & Siren, C.W. (2011). Executive summary of the Bayer veterinary care usage study. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 238(10), 1275–1282. <https://doi.org/10.2460/javma.238.10.1275>

Zohar, J., Matar, M.A., Ifergane, G., Kaplan, Z. & Cohen, H. (2008). Brief post-stressor treatment with pregabalin in an animal model for PTSD: Short-term anxiolytic effects without long-term anxiogenic effect. *European Neuropsychopharmacology*, 18(9), 653–666. <https://doi.org/10.1016/j.euroneuro.2008.04.009>

Tack

Vi vill tack varandra för ett otroligt fint samarbete genom hela skrivprocessen. Vi vill också tacka deltagarna i skrivgruppen för all feedback och stödet från vår handledare. Vi vill även tacka familj och vänner för den feedback som givits på testenkäten innan den officiella distribueringen. Slutligen vill vi utbringa ett stort tack till alla respondenter som ägnat tid åt att svara på enkäten och bidragit till möjligheten av sammanställningen av arbetets studieresultat.

Bilaga 1

Välkommen att delta i denna enkät till studentarbetet för kandidatexamen på djursjukskötarprogrammet.

Både hundar och katter kan uppleva stress och rädsla vid besök hos veterinären. I vissa fall kan det då bli aktuellt att använda olika läkemedel för att lindra stressen och rädslan som djuret upplever inför besöket på kliniken.

Syftet med denna enkätstudie är att undersöka djurägares/djurhälsopersonalens upplevelse kring användandet av de lugnande läkemedlen Tessie™ och Bonqat™ till stressade hundar och katter.

Denna enkät kommer att ta ungefär 5–10 minuter att genomföra.

Tack på förhand!

1. Vilken grupp tillhör du?

Vänligen kryssa i den ruta som stämmer överens med vilken roll du fyller i denna enkät.

- ☐ Djurhälsopersonal
- ☐ Djurägare

2. Vilket djurslag och läkemedel stämmer bäst in på dig?

Vilket/vilka av följande läkemedel och djurslag har du erfarenhet av och vill svara på frågor om i denna enkät?

- ☐ Katt och användningen av Bonqat™
- ☐ Hund och användningen av Tessie™
- ☐ Samtliga ovanstående
- ☐ alternativt Inget av ovanstående

3. Hur ofta är patienter stressade vid klinikbesök?

Hur ofta upplever du att hundar är stressade vid klinikbesök?

1	2	3	4	5
Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid
☐	☐	☐	☐	☐

Hur ofta upplever du att katter är stressade vid klinikbesök?

1	2	3	4	5
Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid
☐	☐	☐	☐	☐

4. Hur ofta är ditt djur stressad vid klinikbesök?

Hur ofta anser du att ditt djur upplever stress vid klinikbesök?

1	2	3	4	5
Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid
☐	☐	☐	☐	☐

5. Gradera klinikbesök utan användning av Bonqat™

I vilken grad anser du att stress och/eller rädsla hos katten/katter påverkar veterinärbesök? (utan användning av Bonqat™)

Kryssa i den ruta som passar bäst in på den grad av problem du oftast ser hos ditt djur vid veterinärbesök, om du svarar på denna enkät som djurägare.

Om du svarar på denna enkät som djurhälsopersonal kryssar du i den grad av problem du oftast ser hos patienterna vid veterinärbesök.

- ☐ Grad 1, Inga problem: alla veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan några tecken på stress och/eller rädsla från djuret/djuren
- ☐ Grad 2, Minimala problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras men tecken på stress och/eller rädsla kan stundvis förekomma hos djuret/djuren
- ☐ Grad 3, Måttliga problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras och tecken på stress och/eller rädsla är varaktiga under hela veterinärbesöket hos djuret/djuren
- ☐ Grad 4, Signifikanta problem: inga veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan tvång på grund av omfattande stress och/eller rädsla hos djuret/djuren
- ☐ Grad 5: Extrema problem, inga veterinärmedicinska åtgärder går att genomföras på grund av stress och/eller rädsla hos djuret/djuren

6. Gradera klinikbesök utan användning av Tessie™

I vilken grad anser du att stress och/eller rädsla hos hunden/hundar påverkar veterinärbesök? (utan användning av Tessie™)

Kryssa i den ruta som passar bäst in på den grad av problem du oftast ser hos ditt djur vid veterinärbesök, om du svarar på denna enkät som djurägare. Om du svarar på denna enkät som djurhälsopersonal kryssar du i den grad av problem du oftast ser hos patienterna vid veterinärbesök.

- ☐ Grad 1, Inga problem: alla veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan några tecken på stress och/eller rädsla från djuret/djuren
- ☐ Grad 2, Minimala problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras men tecken på stress och/eller rädsla kan stundvis förekomma hos djuret/djuren
- ☐ Grad 3, Måttliga problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras och tecken på stress och/eller rädsla är varaktiga under hela veterinärbesöket hos djuret/djuren
- ☐ Grad 4, Signifikanta problem: inga veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan tvång på grund av omfattande stress och/eller rädsla hos djuret/djuren
- ☐ Grad 5, Extrema problem: inga veterinärmedicinska åtgärder går att genomföras på grund av stress och/eller rädsla hos djuret/djuren

7. Gradera klinikbesök vid användning av Bonqat™

I vilken grad anser du att stress och/eller rädsla hos katten/katter påverkar veterinärbesök vid användning av Bonqat™?

Kryssa i den ruta som passar bäst in på den grad av problem du oftast ser hos ditt djur vid veterinärbesök, om du svarar på denna enkät som djurägare. Om du svarar på denna enkät som djurhälsopersonal kryssar du i den grad av problem du oftast ser hos patienterna vid veterinärbesök.

- ☐ Grad 1, Inga problem: alla veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan några tecken på stress och/eller rädsla från djuret/djuren
- ☐ Grad 2, Minimala problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras men tecken på stress och/eller rädsla kan stundvis förekomma hos djuret/djuren
- ☐ Grad 3, Måttliga problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras och tecken på stress och/eller rädsla är varaktiga under hela veterinärbesöket hos djuret/djuren
- ☐ Grad 4, Signifikanta problem: inga veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan tvång på grund av omfattande stress och/eller rädsla hos djuret/djuren
- ☐ Grad 5: Extrema problem, inga veterinärmedicinska åtgärder går att genomföras på grund av stress och/eller rädsla hos djuret/djuren

8. Gradera klinikbesök vid användning av Tessie™

I vilken grad anser du att stress och/eller rädsla hos hunden/hundar påverkar veterinärbesök vid användning av Tessie™?

Kryssa i den ruta som passar bäst in på den grad av problem du oftast ser hos ditt djur vid veterinärbesök, om du svarar på denna enkät som djurägare. Om du svarar på denna enkät som djurhälsopersonal kryssar du i den grad av problem du oftast ser hos patienterna vid veterinärbesök.

- ☐ Grad 1, Inga problem: alla veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan några tecken på stress och/eller rädsla från djuret/djuren
- ☐ Grad 2, Minimala problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras men tecken på stress och/eller rädsla kan stundvis förekomma hos djuret/djuren
- ☐ Grad 3, Måttliga problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras och tecken på stress och/eller rädsla är varaktiga under hela veterinärbesöket hos djuret/djuren
- ☐ Grad 4, Signifikanta problem: inga veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan tvång på grund av omfattande stress och/eller rädsla hos djuret/djuren
- ☐ Grad 5: Extrema problem, inga veterinärmedicinska åtgärder går att genomföras på grund av stress och/eller rädsla hos djuret/djuren

9. Gradera din upplevelse av användningen av Tessie™

Gradera din upplevelse av Tessie™

- 1= Fungerar inte alls, kommer inte använda igen
- 2=Fungerar lite, kommer troligen inte använda igen
- 3= Fungerar ibland, kommer endast användas ibland
- 4=Fungerar bra, kommer troligen använda igen
- 5=Fantastiskt, kommer använda igen

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

10. Gradera din upplevelse av användningen av Bonqat™

Gradera din upplevelse av Bonqat™

- 1= Fungerar inte alls, kommer inte använda igen
- 2=Fungerar lite, kommer troligen inte använda igen
- 3= Fungerar ibland, kommer endast användas ibland
- 4=Fungerar bra, kommer troligen använda igen
- 5=Fantastiskt, kommer använda igen

- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5

11. Nackdelar med användningen av Tessie™

Har du upplevt några nackdelar och/eller negativa biverkningar vid användandet av Tessie™?

- ☐ Nej
☐ Ja

Om du svarat ja, förklara gärna vilka nackdelar/biverkningar du upplevt med Tessie™

12. Nackdelar med användningen av Bonqat™

Har du upplevt några nackdelar och/eller negativa biverkningar vid användandet av Bonqat™?

- ☐ Nej
☐ Ja

Om du svarat ja, förklara gärna vilka nackdelar/biverkningar du upplevt med Bonqat™

13. Fördelar med användningen av Tessie™

Upplever du fördelar med användning av Tessie™?

- ☐ Nej
☐ Ja

Om du svarat ja, förklara gärna vilka fördelar du upplevt med Tessie™

14. Fördelar med användningen av Bonqat™

Upplever du fördelar med användning av Bonqat™?

- ☐ Nej
☐ Ja

Om du svarat ja, förklara gärna vilka fördelar du upplevt med Bonqat™.

15. Övriga kommentarer gällande läkemedlen som du vill ta upp? (frivilligt)

Övriga kommentarer

16. E-postadress för ytterliga frågor (frivilligt)

Detta för att kontakt ska kunna ske vid eventuella behov av ytterligare information och förtydligande av svar på enkäten. Kontakten kan även bli relevant om en intervju skulle vara av intresse för studien.

- ☐ Jag godkänner att studenterna får kontakta mig vid ytterligare
☐ frågor Nej, jag vill inte bli kontaktad

E-post

Tack för att du har tagit dig tiden till att svara på denna enkät. Ditt svar är mycket värdefullt för oss och kommer att bidra till att studien får ett trovärdigt och utförligt resultat i kandidatuppsatsen.

Har du några mer frågor så tveka inte att höra av dig!

Vilma Ewaldh Ragnarsson, Vaew0001@stud.slu.se

Tara Cederberg, Tacg0001@stud.slu.se

Bilaga 2

Grad 1, inga problem: alla veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan några tecken på stress och/eller rädsla från djuret/djuren

Grad 2, minimala problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras men tecken på stress och/eller rädsla kan stundvis förekomma hos djuret/djuren

Grad 3, måttliga problem: veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras och tecken på stress och/eller rädsla är varaktiga under hela veterinärbesöket hos djuret/djuren

Grad 4, signifikanta problem: inga veterinärmedicinska åtgärder kan genomföras utan tvång på grund av omfattande stress och/eller rädsla hos djuret/djuren

Grad 5: extrema problem, inga veterinärmedicinska åtgärder går att genomföras på grund av stress och/eller rädsla hos djuret/djuren

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

<https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Vilma Ewaldh Ragnarsson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☒ JA, jag, Tara Cederberg har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

☐ Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.